

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izveniš nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2,50, od 100 do 300 vrst à Din 3. Večji inzerati peti vrsta Din 4.—, Popusti po dogovoru, inzerati davke posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slomškov trg 5 // Pošna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Danes začetek neomejene blokade

Od danes naprej je zavezniška blokada razširjena tudi na izvoz vsega nemškega blaga po svetovnih morjih — Zavezniki trdijo, da bo zasega nemškega izvoznega blaga skrajšala vojno, Nemci pa menijo, da hočeta s to blokado Anglija in Francija povzročiti lakoto in epidemije v Nemčiji

Pariz, 28. nov. s. (Havas). Angleški in francoski zakon o zaseženju nemškega izvoznega blaga, ki bosta objavljena danes, bosta določala, da bodo vse nevarne ladje, ki vozijo nemško blago, podvržene isti kontroli kakor že doslej ladje, ki so vozile blago v Nemčijo, ali so bile pod sumom, da tako blago vozijo.

Pariz, 28. nov. e. (Havas). Ukrepi zaveznikov proti izvozu sovražnika, ki se pričnejo izvajati danes, bodo primorali ladje, ki prihajajo iz Nemčije ali iz drugih sosednih držav Nemčije, da se podvržejo kontroli. Lastniki ladij naj svetujejo kapitanom svojih parnikov, da se ustavijo v francoskih kontrolnih bazah v Dunquerqueu, v Marseillu, Havru in Oranu ter prav tako v angleških v Kirkwallu, v Weymouthu, na Malti, v Gibraltaru in Port Saldu. Ladje, ki bi tega ne storile, bodo morale spreminiti smer plovbe. Ukrepanje je bilo vse potrebno, da ladje, podvržene kontroli, ne bodo predolgo zadržane.

Blago, ki bo izkrcano v francoskih pristaniščih in za katero bo ugotovljeno, da je sovražnega izvora, bo zadržano in posebej zastraženo. Ostalo bo tam do sklenitve miru, poleg tega pa lahko ministri za blokado sklene ukrepe glede izplačila vrednosti zadržanega blaga. Eventualno bo o usodi zaplenjenega blaga razpravljal še odbor za kontrolo kontribucije, na katerega so tudi možne pritožbe.

Današnji glasovi francoskega tiska

Pariz, 28. nov. i. (Havas). Današnji francoski listi obširno razpravljajo o represalijah, ki jih bodo izvajali Anglija in Francija proti nemškemu izvozu in navajajo, da je to le odgovor na piratski način bojevanja Nemčije. Sicer pa je to slika odredba, kakor je bila v veljavi v svetovni vojni. Tudi v letih 1915 in 1916, ko je Nemčija začela z brezobzirno podmorniško vojno, so zavezniki segli po enakih represalijah, ki so se izkazale za zelo učinkovite. Res je, da bodo sicer pri tem prizadete tudi nevarne države, toda v znatno manjši meri nego med svetovno vojno. Če morata Francija in Anglija dnevno doprinositi ogromne žrtve za svobodo človečanstva, potem morajo tudi nevarni prispevati svoj delež.

V zvezi s tem ugotavljajo listi, da je bila sicer dozdaj na morju še dovolj ostra blokada, ki pa se je nanašala predvsem na uvoz v Nemčijo, izvoz pa v glavnem ni bil prizadet. Prav zaradi tega, ker sta angleška in francoska industrija preobremenjena s lastnimi naročili, nista mogli zalagati svojih odjemalcev v Južni Ameriki in tudi na drugih kontinentih v zaželeni meri. To je sprotno izkoristila Nemčija, ki je podvojila ali pa celo potrojila svoj izvoz v Južno Ameriko pa tudi v Zedinjene države. Skoraj tretjina nemškega izvoza je šla v Južno Ameriko, zlasti v Brazilijo, od koder je Nemčija izplačala svoje devizne rezerve. Zdjaj bo ta izvoz odrezan in Nemčiji bodo odvzete devize. Svojih izgub v prekomorski trgovini ne bo mogla kriti na jugovzhodu Evrope, kamor bo skušala plasirati še več svojega blaga, in četudi se ji to posreči, ji ni dovolj pomagano, ker ima z državami na jugovzhodu Evrope trgovinski kliring.

Nemški očitki Angliji

Berlin, 28. nov. AA. (DNB) Nemška diplomacija in politična korespondenca komentira britansko izjavo o neomejeni blokadi in piše: Na razorožitvenih konferencah se Anglija nikoli ni hotela odreči bombardiranja. Kakor izkušnje kažejo je Anglija s tem orojem, ne da bi sama tvegala kakšno nevarnost, premagala svobodeželna plemena v severozahodni Indiji in v Arabiji. Anglija je danes odločena izvesti neomejeno blokado proti Nemčiji in hotela bi, če bi mogla, trdovratno vztrajati vse dotlej, dokler lakota in epidemije ne začne razsajati v Nemčiji. Neki francoski general je bil celo toliko indiskreten, da je nekemu nevarnemu novinarju izjavil, da je to demokratski cilj sovražnikov Nemčije. Za Anglijo ni torej nobene razlike, ali bo ta vojna napravila škodo samo nemški oborožitveni sili, ali pa tudi nemškim ženskam in otrokom.

Ista Anglija označuje za izliv barbarškega nečlovečanstva, če se proti angleškimi obalam izjavljajo vojna sredstva, ki utegnejo, naperjena proti oboroženim silam, sproči dejanskega stanja na žalost kljub pogostim opominom zadeti tudi civilno prebivalstvo. Toda možnost, da od upravičenih vojnih sredstev trpe tudi civilisti daje Angliji pretvezo, da zahteva opustitev te vrste orožja, da se sama reši iz nevarnosti. Poskus maščevanja vsi vrši torej samo zato, ker Anglija ni našla obrambe pred takimi vojnimi sredstvi, posebej, ko so v zadnjem času postala še po-

polnejša. Za Anglijo je vsako orožje nečlovečansko, če ogroža britansko premoč na morju, posebno tedaj, kadar se da po možnosti dokazati, da od tega trpe tudi civilisti. Kar se tiče lakotne vojne proti Nemčiji, pri čemer pa ni samo možnost ampak izrecni namen, da se z njo ogrozi in ubijejo nemške žene in otroci, seveda to ne velja.

Iz vsega tega se vidi, da Anglija, kadar očita drugim, da kršijo človečanska načela, pri tem zmerom opravi neko politično delo. Tudi to pot velja to za britansko vlado, ko njen predsednik in njegovi člani govorijo o kršitvi človečanskih načel, da bodo našli izgovor za britansko vojaško poveljstvo pred nevarci, da smejo uvesti postrežno blokado. Člani britanske vlade navadno to dopolnjujejo s frazo, da je dolžnost nevarcev pokazati pozitivno stališče do Anglije, češ da je to v korist čim prejšnje konca vojne.

Amerika se bo protestirala

Washington, 28. nov. s. (Reuter). Kakor izjavljajo v ameriških vladnih krogih, ne nameravajo Zedinjene države proti angleško-francoskemu sklepu o zaseženju nemškega izvoznega blaga vložiti nobenega formalnega protesta.

Križarki „Deutschland“ se je posrečilo pobegniti

London, 28. nov. s. Uradno poročilo angleške admiraltete pravi, da so po potopitvi pomožne križarke „Rawalpindi“ angleške križarke pričele zasledovati nemško križarko „Deutschland“, vendar se je tej v temi in dežju posrečilo pobegniti. Admiralteta objavlja samo 11 imen rešenih mornarjev z „Rawalpindije“. Ti so bili v enem izmed rešilnih čolnov, ki pa

je bil tudi poškodovan. Pozneje jih je rešila angleška križarka. Mislijo pa, da je ena izmed obeh nemških vojni ladij, ki sta „Rawalpindija“ napadli rešila še nad 30 drugih članov posadke, ki so bili v dveh drugih rešilnih čolnih.

Švedski protest v Berlinu

Stockholm, 28. nov. i. Švedska vlada je izročila v Berlinu protestno noto, s katero ostro protestira proti polaganju min v švedskih teritorialnih vodah ki segajo 4 milje daleč od obale. Za vsako eventualno nastalo škodo bo švedska vlada zahtevala odškodnino od Nemčije.

Zvišanje zavarovalnine

London, 28. nov. s. (Reuter). Angleške zavarovalnice so zaradi nevarnosti min povišale zavarovalne pristojbine za plovbo ob angleški francoski in španski obali

Vojaška akcija se lahko začne vsak hip

Odgovor finske vlade na rusko noto: Finska bo umaknila z meje svoje čete takoj, kakor hitro bo to storila tudi Rusija — Sovjetski radio, časopisje in vojaška zborovanja napadajo kar naprej Finsko

Helsinki, 28. nov. s. (Finska poročevalska agencija). Finski poslanik v Moskvi baron Koskinen je sredi izročil v ruskem zunanjem ministrstvu odgovor finske vlade na včerajšnje noto ruske vlade. Finska vlada ugotavlja v svojem odgovoru, da je po prejemu ruske note takoj odredila preiskavo, ki je pokazala, da na finski strani ni padel noben strel in da ni bilo s finske strani izvršeno nobeno sovražno dejanje proti Rusiji. Ugotovljeno pa je bilo, da se je vršilo streljanje na ruski strani, pa je mogoče, da se je pri tej priliki zgodila nesreča.

Finska vlada ugotavlja, da so finske obmejne straže v nedeljo po 16.45 silile na ruski strani meje streljanje ter so to zabeležile tudi v svojih dnevnikih. Obvestile so o tem finsko vlado, še preden je bil izročen ruski protest.

Finska vlada pristaja na rusko zahtevo, da umakne svoje čete z ruske meje, če Rusija stori isto s svoje strani ter v istem proporec in dimenzijah. Za ureditev incidenta predlaga finska vlada, da dogodek preiščeta finski in ruski obmejni poveljnik v smislu rusko-finskega sporazuma z dne 24. septembra 1928.

Angleški nasvet Rusiji

New York, 28. nov. s. (Associated Press). Po poročilih iz Londona je zunanji minister Halifax izrazil te dni ruskemu poslaniku Majskemu željo, da bi bili rusko-finski spor urejen mirno. Majski je odgovoril, da zavira mirna ureditev popolnoma od stališča Finske.

London, 28. nov. e. Kakor se izve, je Majski v razgovoru s Halifaxom izjavil, da vodi Finska nasproti Rusiji izizvalno politiko. Lord Halifax je prosi Majskega, naj izjavi, ali bi Moskva želela, da se prične gospodarska pogajanja z Anglijo. Majski je odgovoril, da bo to vprašanje takoj poslal v Moskvo.

Demarša nemške vlade v Helsinkih in Moskvi?

London, 28. nov. s. Angleški radio poroča, da je izročila nemška vlada tako

pri ruski vladi v Moskvi, kakor tudi pri finski vladi v Helsinkih noti, v kateri poročata obema vladama čimprejšnjo mirno rešitev njunega spora. Iz drugih virov ta vest ni potrjena.

Sicer izražajo v nemških uradnih krogih simpatije do Finske, pripominjajo pa da Nemčija na sporu ni neposredno zainteresirana ter da je to zadeva, ki se tiče samo Rusije in Finske.

Stockholm, 28. nov. e. (Reuter). Incident na sovjetsko-finski meji na Finskem ni povzročil vznemirjenja in splošno mnenje je, da ni neposredne nevarnosti za mir. Poudarjajo, da sovjetska nota ni vsebovala omejenega časa glede odgovora in da tudi po svoji formi ni ultimativna.

Kakor javljajo razni dopisniki svojim listom, zasleduje Nemčija z velikim zanimanjem rusko-finske odnose. Nekatere politične kroge v Berlinu bi morda finski vladi svetovali, naj popusti zahtevam svoje velike sosedice, toda smatrajo, da to ne bi bilo popularno, ker uživajo Finci velike simpatije pri nemškem narodu. Sploh pa nemškemu pojmovanju časti bolj odgovarja finski odpor, kakor pa da bi se Finska podala brez obrambe.

Finski maršal o „incidentu“

Helsinki, 28. nov. AA. (Havas). Predsednik sveta narodne obrambe maršal Mannerheim, ki je šel v časopisno izvedlo o incidentu, zaradi katerega je sovjetska vlada protestirala, je izjavil, da mora biti ta zadeva samo posledica pomena. Naša najbolj daljnostrelna baterija, ki jo imamo zdaj v bližini meje, je rekel maršal, je neka poljska baterija, oddaljena 20 km od sovjetske meje. Težko topništvo je pa najmanj 50 km oddaljeno od meje. Razen tega je treba pripomniti, da so bili finski vojniki ta dan povedli drugod kakor na meji, ker je bilo v nedeljo popoldne po cerkvenem nauku, ki se je vrtil pod milim nebom.

Prijateljsko razmerje med Grčijo in Italijo

Atene, 28. nov. AA. (Stefani). Na banketu, ki so mu ga priredili trgovci, je predsednik grške vlade Metaxas govoril o sedanjem svetovnem položaju in izrazil svoje mnenje, da bo vojna dolga trajala. Dalje je naglasil, da države, ki so politično in vojaško nevarne, ne morejo ohraniti tudi gospodarske nevarnosti. Glede grške zunanje politike je Metaxas izjavil, da goji Grčija kar najbolje za s svojimi sosedami, najbolj pa s svojo veliko sosedo Italijo.

Naše poslanikstvo v Madridu

Madrid, 28. nov. AA. (DNB) Brazilski poslanik Recas in jugoslovanski poslanik Avalumović sta včeraj izročila generalu Francu svoje poveljnice. Slovensemu sprejemu obeh diplomatskih zastopnikov je prisostvovala vsa vlada in politični odbor falanga.

Ameriška letala za zaveznike

New York, 28. nov. sp. »New York Times« poročajo, da so francoske in angleške ladje prejšnji teden odpeljale iz New Yorka 20 ameriških letal znamke „Lockhead“. Zdjaj natovarjajo za Francijo in Anglijo nadaljnjih 25 letal iste znamke.

Po poročilu načelnika mornariškega oddelka je ameriško mornariško ministrstvo izdalo dovoljenje za izvoz letal v Anglijo in Francijo v znesku 9 milijonov dolarjev. Mehiki je bila odobrena pošiljka 80 letal, Finski za 848.000 dolarjev letalskih motorjev, dočim vlada Japonski ni izdala dovoljenja za nakup letal.

Viljem se bo umaknil na Norveško

Bern, 28. nov. e. List »Bund« poroča, da je holandska vlada obvestila bivšega cesarja Viljema, da je grad Doorn v prostoru, ki bo morda poplavljen. Ekstrat mu je ponedelja, da bi se nastanil v Haag. List trdi, da je bil cesar sklenil odpotovati na Norveško.

Izredno zasedanje francoskega parlamenta

Pariz, 28. nov. s. (Reuter). Francoski parlament in senat sta sklicana za četrtek ob 9.30 na izredno zasedanje. To bo njuna druga izredna seja od začetka vojne. Na dnevnem redu bo obnovitev polnomočij vladi, kar dosedanja polnomočja potekajo 30. novembra. Pričujejo, da bo vlada zahtevala podaljšanje polnomočij za pol leta ali eno leto. Nadalje bo predvidoma na dnevnem redu izrednega zasedanja izključitev komunističnih poslancev iz parlamenta in senata in proračunska razprava.

Borzna poročila

Curth, 28. novembra. Beograd 10.—, Pariz, 9.30, London 17.47, New York 4.46.—, Bruselj 73.75, Milan 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.37, Kopenhagen 86.10, Sofija 5.40.

Postani in ostani član Vodniške družbe!

Iz notranje politike

VELIKO ZBOROVANJE JNS

V nedeljo so prispele v Višegrad predsednik JNS Peter Zivković, podpredsednik Jovo Banjanin in drugi prvaki stranke. Na kolodvoru jih je sprejela velika množica pristavev. Ob 10. dopoldne je bilo zborovanje, na katerega je prišlo mnogo ljudstva iz vseh okoliških krajev.

Predsednik JNS Peter Zivković je imel na shodu daljši govor, v katerem je navedel razloge, zakaj je JNS pri zadnjih volitvah nastopila skupno s celotno opozicijo. Poudaril je, da je bila JNS vedno in da je tudi sedaj za bratski sporazum s Hrvači, vendar pa za tak sporazum, ki bo pravičen in sprejemljiv za vse dele našega naroda. Do pravega sporazuma bo prišlo šele tedaj, ko bo narod povedal svoje mnenje pri svobodnih volitvah.

Nato so govorili podpredsednik stranke Jovo Banjanin, bivši senator Pavle Vutbi in bivši narodni poslanec Milan Božić. Zborovanje je poteklo v redu in miru.

DR. MAČEK PROTI FRANKOVSKIM ORGANIZACIJAM

Predsednik HSS dr. V. Maček je pisal vsem strankinim organizacijam pismo, v katerem pravi med ostalim:

Ze delj časa obstoji organizacija z imenom »Hrvatski skavti«. Ta organizacija je, čeprav ima za svojo nalogo samo vzgojno delovanje mladine in čeprav se kaže zvesta hrvatskemu kmečkemu pokretu, v bistvu frankovska in protinardna na ter polpolnoma v službi tujih ideologij. To je dokazala posebno 11. t. m. ko so njeni člani sklenili, da spremene svoje ime v »Domobran«. Kakor znano, se imenujejo hrvatski domobranci v Ameriki samo še ostanki davno razkrojene frankovske vojske. Zato noben pravi pristav HSS ne more biti član skavtske organizacije oziroma Domobrana.

Kakor se zdi, bo imelo vodstvo HSS še precej posla s to organizacijo, kajti spiliti dnevniki »Novo doba«, ki sicer podpira zagrebško politiko v polni meri, pripadajo v zadnji številki daljši članek o Domobranu, o katerem piše: Velik je pomen domobranske organizacije, kajti delovanje v današnjih kritičnih časih za zavedno mladino, ki nocoj kloniti najvarnejšemu vetriču pokvarjenega vpliva slabe okolice, je v resnici težko. Zato je treba ob vsaki priliki in povsod podpirati te organizacije pri njenem delu. Ker se s tem koristi hrvatskemu narodu, ki mora imeti zdravo mladino.

Po zadnjih poročilih je banska oblast v Zagrebu še prepovedala delovanje tega društva, čigar lokale je policija zaplenila.

O TOTALITARNEM STRANKARSKEM SISTEMU

Včeraj smo v beležki »Kaj naj to pomeni« prinesli izvešček iz uvodnika »Narodnega lista«, ki kritizira dr. Mačkovo podpis na adresi, izročeni papežu, danes pa prinašamo konec članka, ki se glasi: Totalitarni strankarski sistem, ki se ne kaže samo v zasebnih društvih, temveč tudi pričenši od del na občinskih in državnih cestah do sprejemanja v strokovne organizacije in gospodarske zadruge v vsem javnem in upravnem življenju hrvatske banovine — je lahko prehodni štadij, toda ne more postati pravilo.

Mi smo legalna in lojalna opozicija in kot taki želimo ostati. Priznavamo banovinsko Hrvatsko in priznavamo večini pravico, da vlada v njej po zakonitih ustavnih in parlamentarnih postopkih, toda ne priznavamo in nikoli ne bomo priznali totalitarne sistema neke stranke in izjemnega položaja »vojvode naroda hrvatskega«.

G. dr. Maček ima kot podpredsednik vlade in še največje stranke ne samo na Hrvatskem ampak v vsej Jugoslaviji svoj določen položaj v našem političnem življenju. V njegovem interesu je, pa tudi v interesu ureditve razmer v banovini in državi, da ga preveč vdani prijatelji ne potakajo na položaje, ki ne odgovarjajo ne njegovim demokratičnim tradicijam niti radikalnim stranke, kateri načeluje.

S tem člankom se bavi zagrebški »Hrvatski dnevnik« v posebni beležki, kjer pravi glede na vprašanje »Narodnega lista« — »Ali nas mislijo na Hrvatskem zvesto obdariti s totalitarnim režimom svoje stranke?« »Narodni list« si usoda želi postaviti to vprašanje, ne da bi se zavedal, da bi se tako vprašanje ne moglo javno postaviti v delah totalitarne reima. S tem samo dokazuje absurdnost tega vprašanja.

PROSLAVA, KI JE NI BILO

Kakor po vseh mestih Dalmacije tako so hoteli tudi nacionalni meščani v Dubrovniku praznovati obletnico prihoda arške vojske v Dubrovnik. To se je godilo skodi dvajset let brez vsakega najmanjšega incidenta, letos pa je bila ta proslava prepovedana. Iz zadnje oddelke, ki je priobčeval »Narodni list« v celoti, je razvidno, da je predstojnik dubrovniške gradske policije prepovedal proslavo s motnjo, češ da bi zaradi sedanjih razmer proslava ne mogla biti izvršena v redu in miru zaradi eventualnih dejanj neodobrnih elementov. Jugoslovanski nacionalisti smatrajo, pije »Narodni list«, da bi bila oblast dolžna poskrbeti za to, da ne omejevali dele nedogovornih elementov, ki so hoteli vrednovati proslavo kakor stitji v svoje nedovoljene svrha.

